नबलीयान्नैकधेतिवत्समासः दुर्बलोधर्मंप्राप्यअनुरुध्यं न्यायवृत्तिन्यायोपेतांश्रेष्ठांजीविकांनविंदति यस्मायत्राचावश्यंबलंभवतीतिनियमोनास्तियस्मात् तस्मादापदिअधर्मोपिकर्तव्यत्वेनश्रूयते तत्रचयो धर्मलक्षणोधर्मःसअधर्मएवभवतीतिशास्त्रमर्यादेतिश्लोकद्वयार्थः प्रजाकर्षणादिरधर्मोप्यापदिधर्मएवअकृतश्चेत्सएवाधर्मइतिभावः ॥ १५ ॥ १६ ॥ अनंतरंआपन्निवृत्त्युत्तरंतत्रपूर्वोक्ताधर्मेकिंविचि कित्स्यतेप्रायश्चित्तादिकंकरापहृणादिकंचविधीयतेदोषपरिहारार्थमित्यर्थः फलितमाह यथेति ॥ १७ ॥ धर्मस्येतिकर्मणिषष्ठी परस्यधर्मंनोज्जिहीर्षेन्नाप्यात्मनोधर्ममुज्जिहीर्षेदपितुआत्मानमेवउज्जिही र्षेत् स्वपरधर्मलोपेप्यात्मानमेवोद्धर्तुमिच्छेदित्यर्थः ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ विधृतस्यनिरुद्धस्यकउत्पथोनकोपि किंतुयथाऽपथेनापिप्रद्रवतितथायतितव्यमितिशेषः ॥ २२ ॥ २३ ॥ नविहि

धर्मंप्राप्यन्यायवृत्तिंनबलीयान्नविंदति ॥ यस्माद्बलस्योपपत्तिरेकांतेननविद्यते ॥ १५ ॥ तस्मादापत्स्वधर्मोपिश्रूयतेधर्मलक्षणः ॥ अधर्मोजायतेतस्मिन्नि तिवैकवयोविदुः ॥ १६ ॥ अनंतरंक्षत्रियस्यतत्रकिंविचिकित्स्यते ॥ यथास्यधर्मोनग्लायेन्नेयाच्छत्रुवशंयथा ॥ तत्कर्तव्यमिहेत्याहुर्नात्मानमवसादयेत् ॥ ॥ १७ ॥ सर्वात्मनैवधर्मस्यनपरस्यनचात्मनः ॥ सर्वोपायैरुज्जिहीर्षेदात्मानमितिनिश्चयः ॥ १८ ॥ तत्रधर्मविदांतातनिश्चयोधर्मनैपुणं ॥ उद्यमोनैपुणंक्षात्रे बाहुवीर्यादितिश्रुतिः ॥ १९ ॥ क्षत्रियोवृत्तिसंरोधेकस्यनादातुमर्हति ॥ अन्यत्रतापसस्वाच्चब्राह्मणस्वाच्चभारत ॥ २० ॥ यथावैब्राह्मणःसीदन्नयाज्यमपिया जयेत् ॥ अभोज्यान्नानिचाश्नीयात्तथेदंनात्रसंशयः ॥ २१ ॥ पीडितस्यकिमद्वारमुत्पथोविधृतस्यच ॥ अद्वारतःप्रद्रवतियथाभवतिपीडितः ॥ २२ ॥ यस्य कोशबलग्लान्यासर्वलोकपराभवः ॥ भैक्ष्यचर्यानविहितानचविट्शूद्रजीविका ॥ २३ ॥ स्वधर्मानंतरावृत्तिर्जात्याननुपजीवतः ॥ वहतःप्रथमंकल्पमनुकल्पे नजीवनं ॥ २४ ॥ आपद्गतेनधर्माणामन्यायेनोपजीवनं ॥ अपित्वेतद्ब्राह्मणेषुदृष्टंवृत्तिपरिक्षये ॥ २५ ॥ क्षत्रियेसंशयःकस्मादित्येवंनिश्चितंसदा ॥ आददीत विशिष्टेभ्योनावसीदेत्कथंचन ॥ २६ ॥ हंतारंरक्षितारंचप्रजानांक्षत्रियंविदुः ॥ तस्मात्संरक्षताकार्यमादानंक्षत्रबंधुना ॥ २७ ॥ अन्यत्रराजन्हिंसायावृत्तिर्ने हास्तिकस्यचित् ॥ अप्यरण्यसमुत्थस्यएकस्यचरतोमुनेः ॥ २८ ॥ नशंखलिखितांवृत्तिंशक्यमास्थायजीवितुं ॥ विशेषतःकुरुश्रेष्ठप्रजापालनमीप्सया ॥ २९ ॥

तायस्येत्यनुषज्यते स्वधर्मोविजयेनक्षत्रियस्यधनार्जनं तस्यअनंतराप्रत्यासन्नास्वपरराष्ट्रावमर्देनधनार्जनंतेनवृत्तिस्तस्यविहितेत्यनुषंगः जात्यान्सजातीयाननुपजीवतःअयाचमानस्यनित्यंप्रथमंकल्पंवहतो पिआपदिअनुकल्पेनजीवनंयुक्तमित्यर्थः ॥ २४ ॥ अन्यायेनविपर्ययेण बुभुक्षितरुयहंविप्रोधान्यमब्राह्मणाद्धरेदितिप्रतिग्रहालाभेब्राह्मणस्ययथाचौर्यंविहितं ॥ २५ ॥ एवंक्षत्रियोप्यापदिविशिष्टेभ्योबला दाददीतेत्यत्रसंदेहएवनयुक्तइत्यर्थः ॥ २६ ॥ २७ ॥ अस्यापवादमाहान्यत्रेति अन्यत्रहिंसायाः कृशजनपीडामकृत्वेत्यर्थः इहहिंसायांकस्यचिदपिवृत्तिर्हिंसापूर्विकानविहितास्तीतिनेत्यर्थः अरण्यसमुत्थस्य वनेएवतिष्ठतः ॥ २८ ॥ शंखेललाटास्थिलिखितांवृत्तिं दिष्टमात्रालंबिनाराज्ञाजीवितुंनशक्यं शंखःकंबुललाटास्थिइतिविश्वलोचनः ईप्सयाऔत्कंठ्येनप्रजापालनंचिकीर्षतेतिशेषः ॥ २९ ॥

Digitized by Google